Minister
Finansów i Gospodarki

Warszawa, 22 lipca 2026 roku

Sprawa: oświadczenie senatora Aleksandra Szweda
Znak sprawy: DP2.054.9.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu

Oświadczenie złożone przez senatora Aleksandra Szweda podczas 61. posiedzenia Senatu RP 25.06.2026 r. w sprawie wzrostu zadłużenia Skarbu Państwa

Szanowna Pani,

w związku z oświadczeniem senatora Aleksandra Szweda skierowanym do ministra finansów i gospodarki Andrzeja Domańskiego przekazuję następujące wyjaśnienia:

Ad 1.
Wzrost zadłużenia Skarbu Państwa (SP) wynika z realizacji ustawy budżetowej na rok 2026 i finasowania określonych w tej ustawie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa.
W szczególności, wzrost zadłużenia SP w maju br. o 46,8 mln zł był głównie wypadkową następujących czynników:

- potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa (+13,9 mld zł), w tym deficytu budżetu państwa w wysokości 18,9 mld zł, środków na finansowanie deficytu budżetu środków europejskich (+4,2 mld zł), salda pożyczek udzielonych (+1,8 mld zł) i konsolidacji zarządzania płynnością (-10,8 mld zł),
- zwiększenia stanu środków na rachunkach budżetowych (+21,6 mld zł),
- różnic kursowych (-2,1 mld zł) oraz dyskonta i indeksacji SPW (+2,4 mld zł),
- zmiany pozostałego zadłużenia SP (+10,9 mld zł), w tym wzrostu depozytów jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych (+8,6 mld zł) w ramach konsolidacji zarządzania płynnością – ta część długu Skarbu Państwa nie wlicza się do długu całego sektora instytucji rządowych i samorządowych ze względu na zasadę eliminacji wzajemnych zobowiązań w ramach sektora. Jednocześnie przyjmowanie depozytów pozwala na zmniejszenie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i dzięki temu również długu publicznego.

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Rozliczenie przyrostu długu SP jest co miesiąc publikowane na stronie internetowej Ministerstwa Finansów biuletynie *Zadłużenie Skarbu Państwa* pod adresem:
https://www.gov.pl/web/finanse/zadluzenie-skarbu-panstwa

Ad 2.
Zadłużenie SP nie obejmuje długu funduszy pozabudżetowych. Dług tych funduszy może być zaliczony do państwowego długu publicznego (definicja krajowa) lub, w szczególności dług funduszy umiejscowionych w Banku Gospodarstwa Krajowego, do długu sektora instytucji rządowych i samorządowych (definicja UE).

Ad 3.
Zadłużenie sektora finansów publicznych i zadłużenie sektora instytucji rządowych i samorządowych jest publikowane kwartalnie na stronie internetowej Ministerstwa Finansów biuletynie *Dług publiczny* pod adresem:
https://www.gov.pl/web/finanse/zadluzenie-sektora-finansow-publicznych

Ad 4.

Ustawa z dnia 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1089) wprowadziła zmiany zmierzające m.in. do tego, by przywrócić stabilizującej regule wydatkowej (SRW) właściwe znaczenie w ograniczaniu wzrostu wydatków publicznych.

Nie zmieniły się wcześniejsze założenia konstrukcyjne reguły wydatkowej, lecz poprzez poszerzenie jej zakresu o ponad 90 jednostek (agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej i państwowych osób prawnych), możliwe jest lepsze wypełnienie przez polską regułę wydatkową pierwotnych założeń, dotyczących jak najszerszego objęcia nią wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych. Rozszerzenie zakresu SRW o kolejną grupę jednostek przyczyniło się do zwiększenia jej skuteczności, transparentności i efektywności zarządzania finansami publicznymi.

SRW objęło także skarbowe papiery wartościowe (wg wartości nominalnej) przekazane nieodpłatnie przez organy i jednostki objęte SRW podmiotom zaliczanym do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Od lipca 2024 roku Polska na podstawie decyzji Rady UE jest objęta procedurą nadmiernego deficytu z powodu deficytu przekraczającego wartość referencyjną w 2023 r. 21 stycznia 2025 roku Rada UE przyjęła zalecenie dla Polski, w którym wskazała, że dla zlikwidowania nadmiernego deficytu niezbędne jest przestrzeganie tempa wzrostu wydatków zaproponowanego przez Rząd w październiku 2024 r. w *Średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028*. Równocześnie, Rada zobowiązała Polskę do przedstawiania co pół roku (wiosną i jesienią), począwszy od 30 kwietnia 2025 r. aż do skorygowania nadmiernego deficytu, informacji z postępów we wdrażaniu zalecenia Rady. Wiosną raportowanie odbywa się w ramach sprawozdania z wdrażania średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego, a jesienią w ramach informacji o działaniach podjętych przez Polskę w celu realizacji zalecenia Rady w ramach procedury nadmiernego deficytu.

28 kwietnia 2026 r. Rada Ministrów przyjęła Sprawozdanie z wdrażania *Średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego na lata 2025–2028*, gdzie przedstawiono najnowsze informacje z postępów we wdrażaniu zalecenia Rady

oraz nt. działań na rzecz redukcji nadmiernego deficytu w latach 2025-2026. Tegoroczne sprawozdanie oraz zeszłoroczne dokumenty przygotowane w związku z raportowaniem nt. realizacji zalecenia Rady w ramach procedury nadmiernego deficytu znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Finansów: https://www.gov.pl/web/finanse/sredniookresowy-plan-budzetowo-strukturalny. Kolejna informacja nt. wdrażania zalecenia Rady oraz działań na rzecz redukcji nadmiernego deficytu zostanie przedstawiona do końca października br.

Ocena przestrzegania zalecanej ścieżki wydatków netto jest dokonywana przez Komisję Europejską na podstawie ostatecznych danych za rok poprzedni. W tym roku Komisja oceniła przestrzeganie zaleconej ścieżki wydatków w 2025 r., zarówno w ujęciu rocznym, jak i skumulowanym (dla lat 2024-2025). Natomiast wiążąca ocena 2026 r. będzie mieć miejsce wiosną 2027 r. a tegoroczna ocena Komisji ma tylko charakter wstępny.

3 czerwca 2026 r. Komisja opublikowała tzw. pakiet wiosenny, w którym przedstawiła ocenę działań budżetowych podejmowanych przez państwa członkowskie. W projekcie zaleceń Rady dotyczących m.in. polityki budżetowej Polski, Komisja oceniła, że w 2025 r. tempo wzrostu wydatków, zarówno w ujęciu rocznym i skumulowanym mieściło się w elastyczności wynikającej z krajowej klauzuli wyjścia (NEC)[1], uwzględniając wzrost wydatków na obronę. Natomiast w 2026 r., według prognozy KE, tempo wzrostów wydatków netto będzie poniżej tempa zaleconego przez Radę UE. Jednocześnie w ujęciu skumulowanym, tj. za lata 2024-2026, tempo wzrostu wydatków będzie mieściło się w elastyczności przyznanej Polsce w ramach NEC. Tym samym Komisja stwierdziła, że polityka budżetowa Polski jest zgodna z zaleceniem Rady i procedura EDP pozostaje zawieszona. Kraje, których EDP jest zawieszone pozostają zobowiązane do przestrzegania rekomendacji Rady dopóki deficyt nie zostanie trwale obniżony poniżej 3% PKB. Komisja ponownie oceni sytuację jesienią bieżącego roku, po opublikowaniu przez Polskę (do końca października br.) kolejnej „Informacji o działaniach podjętych przez Polskę w celu realizacji zalecenia Rady w ramach procedury nadmiernego deficytu".

W nadchodzących latach ograniczanie deficytu i przyrostu długu sektora instytucji rządowych i samorządowych wymuszać będzie zestaw krajowych i unijnych reguł budżetowych. Tym samym, w kolejnych ustawach budżetowych, sprawozdaniach z wdrażania planu średniookresowego oraz informacjach o działaniach podjętych w ramach procedury nadmiernego deficytu, w zależności od kształtowania się sytuacji budżetowej, wzrostu gospodarczego i faktycznych skutków już zaplanowanych działań, przedstawiane będą odpowiednie środki zapewniające realizację reguł budżetowych, w tym dotyczące przestrzegania ścieżki wydatków netto, uwzględniając dodatkową elastyczność wynikającą z krajowej klauzuli wyjścia.

---

[1] W marcu 2025 r. Komisja Europejska zaproponowała wszystkim państwom członkowskim tymczasowe odejście od ścieżki wydatków rekomendowanej przez Radę UE. W opinii Komisji pozwoliłoby to na osiągnięcie przez państwa UE trwale wyższych wydatków obronnych, niezbędnych ze względu na wyjątkowe okoliczności, jakimi są agresja Rosji na Ukrainę a obecnie również konflikt na Bliskim Wschodzie, przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności zadłużenia. W 2025 r. oraz w 2026 r. Rada przyjęła zalecenia o uruchomieniu krajowych klauzul wyjścia w 18 państwach członkowskich, w tym w Polsce. Aktywowanie klauzuli umożliwia odejście od ścieżki wydatków do wysokości przyrostu wydatków na obronność w stosunku do sytuacji przed wojną w Ukrainie (czyli w 2021 r.), jednak nie więcej niż 1,5% PKB rocznie. Należy jednak pamiętać, że pomimo uruchomienia krajowej klauzuli wyjścia, unijny nadzór budżetowy nadal funkcjonuje a jego zasady obowiązują. Oznacza to, że ewentualne nieprzestrzeganie powyższej ścieżki wydatkowej może skutkować stwierdzeniem przez Radę braku podjęcia przez Polskę skutecznych działań i rozpoczęciem procesu zawieszania dostępu do środków z funduszy UE (tzw. makrowarunkowość).

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jurand Drop
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów